ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПОДАТКОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

THEORETICAL PRINCIPLES OF TAX REGULATION IN THE SYSTEM OF STATE REGULATION OF ECONOMIC GROWTH

УДК 336:330.341

Оперенко С.Г.
здобувач відділу макроекономіки
та державного управління
Причорноморський науково-дослідний
інститут економіки та інновацій

У статті розглянуто теоретичні основи державного регулювання, які включають форми, методи та інструменти регулювання для стимулювання економічного зростання. Обґрунтовано, що податкове регулювання є важливою та ефективною складовою державного регулювання економічного зростання та направлені на створення та підтримку організаційно-правових умов сталого функціонування інститутів, покликаних забезпечувати реалізацію напрямів розвитку народного господарства. Розкрито сутність оподаткування як засобу впливу держави на ринковий механізм регулювання економіки, що покращує соціальне забезпечення та інвестиційний клімат, а також продукує мінімізацію провалів ринку та держави. Визначено теорії та принципи оподаткування у відповідних соціально-економічних та політичних умовах. Розкрито категоріально-понятійний апарат податкового регулювання економічного розвитку.
Ключові слова: *державне регулювання, оподаткування, податкове регулювання, стимулювання.*

В статье рассмотрены теоретические основы государственного регулирования, которые включают формы, методы и инструменты регулирования для стимулирования экономического роста. Обосновано, что налоговое регулирование является важной и эффективной составляющей государственного регулирования экономического роста и направлены на создание и поддержку организационно-правовых условий постоянного функционирования институтов, призванных обеспечивать реализацию направлений развития народного хозяйства. Раскрыта сущность налогообложения как средству влияния государства на рыночный механизм регулирования экономики, которая улучшает социальное обеспечение и инвестиционный климат, а также продуцирует минимизацию провалов рынка и государства. Определенны теории и принципы налогообложения в соответствующих социально-экономических и политических условиях. Раскрыт категориально-понятийный аппарат налогового регулирования экономического развития.
Ключевые слова: *государственное регулирование, налогообложение, налоговое регулирование, стимулирование.*

The article discusses the theoretical foundations of state regulation, which include forms, methods and instruments of regulation to stimulate economic growth. It is substantiated that tax regulation is an important and effective component of state regulation of economic growth and is aimed at creating and supporting the organizational and legal conditions for the permanent functioning of institutions designed to ensure the implementation of the development directions of the national economy. The essence of taxation is disclosed as a means of state influence on the market mechanism for regulating the economy, which improves social security and the investment climate, and also minimizes market and state failures. The theories and principles of taxation are defined in the relevant socio-economic and political conditions. Disclosed categorical conceptual apparatus of tax regulation of economic development.
Key words: *government regulation, taxation, tax regulation, incentives.*

Постановка проблеми. Закладені з моменту набуття незалежності Україною засади механізму ринкового господарювання на сучасному етапі розвитку держави засвідчує його функціонування не в повній мірі, що обумовлює не спроможність протидії соціально-економічним загрозам. Навіть стала тенденція до зростання ВВП до 3% на рік не нівелює зростаючу диференціацію в доходах населення, соціальної нерівності та бідності. В наслідок перманентних змін в господарській діяльності актуалізується обґрунтування суті механізму державного регулювання економіки та доцільності впливу держави на всі економічні процеси, оскільки ринкова економіка потребує чітких правил для ефективного функціонування підприємництва та правової бази, що встановлює і забезпечує дотримання прав власності і «правил гри» всіх учасників (держави, бізнесу та населення й громадянського суспільства). У тих випадках, коли неефективність (провали) ринкового механізму можливо нівелювати ефективним регуляторним впливом чи за допомогою фіскальної політики, держава може покращити соціально-економічний ефект. Але рівень державного втручання не може замінити вільний ринок, проте може покращувати функціонування економіки при дотриманні економічних принципів, а не обмежуючи тільки законодавчими правилами (нормами). Тому ефективна регуляторна політика передбачає такий підхід до її реалізації, при якому ціни на ринку виступають основним «сигналом», але законодавча база лише доповнює ринковий механізм. Основними важелями державного впливу на економічний розвиток виступає не тільки регулювання, але і фіскальна та монетарна політики, які мають взаємодіяти для досягнення відповідних цілей: заохоченні конкуренції, зменшення вхідних бар'єрів на ринок, справедливість у розподілі благ і доходів та інші. Проте варто враховувати, що можуть існувати протиріччя в реалізації регуляторної політики, оскільки при досягненні стратегічному розвитку економіки потрібно уникнення необережного прийняття ризику щодо фіскальних перспектив, а у випадку коротко- та середньострокового від-

новлення, може передбачатись така державна політика, яка досягне цілей за рахунок надмірного податкового навантаження. У зв'язку із цим подальший розвиток ринкової економіки стримується невідповідністю механізму державного регулювання економіки через виникаючі протиріччя у бажанні досягнення коротко- та середньострокових перспектив органами державної влади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням теоретичних аспектів податкового регулювання в системі державного регулювання економічного зростання присвячені праці таких вчених як Мельник А. Ф., Васіна А.Ю., Желюк Т.Л., Попович Т.М., Старостенко Г.Г., Онишко С.В., Поснова Т.В. та ін.

Постановка завдання. Метою дослідження є обґрунтування напрямів розвитку податкового регулювання в системі державного регулювання економічного зростання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Посилення ролі держави в регулюванні економіки обумовлює зростаючу вагу регуляторної функції держави як напрямів її діяльності щодо управління розвитком економіки з урахуванням потреб суспільства за рахунок відповідних форм, методів і інструментів регулювання.

Державна політика економічного зростання може бути пов'язана із капіталовкладеннями держави за рахунок бюджету у галузі виробничої інфраструктури, а також фінансування витрат на освіту. Створення стимулів для підвищення інвестиційної активності з боку приватних інвесторів має бути ключовим у формуванні і реалізації державної політики як прямими і непрямими методами з боку держави, що має сприяти:

1) стимулюванню капіталовкладень в окремі галузі чи суб'єкти через пільги та кредитування;

2) адміністративній системі управління іноземних капіталовкладень.

Розглядаючи політику стимулювання економічного зростання варто відзначити, що її доцільно розглядати в контексті регулювання економічного зростання, що пов'язано із тим, що регулювання передбачає стимулювання.

В свою чергу, методи державного стимулювання економічного зростання направлені на створення та підтримку організаційно-правових умов сталого функціонування інститутів, покликаних забезпечувати реалізацію напрямів розвитку народного господарства в умовах недосконалої конкуренції (монополія, узгоджені дії) та антиконкурентних дій органів влади (бюрократія, корупція).

З урахуванням цього досягнення ефективності державного регулювання обумовить можливість розвитку національної економіки на основі таких характеристик як достатність (мінімально обґрунтований рівень) впливу держави (контролю) та компетентність (довіра) до регуляторних рішень з боку органів державної влади. На нашу думку, якість регулювання залежить від економічного розвитку і, навпаки, рівень економічного зростання пов'язано із інституціональною структурою та факторами, що можуть його стримувати (трансакційні витрати, асиметрія інформації тощо). Низький рівень розвитку інституціональної структури стримує економічний розвиток через не можливість розробки і реалізацію державних політик у різних сферах.

В цілому ключовими наслідками державного регулювання економіки є:

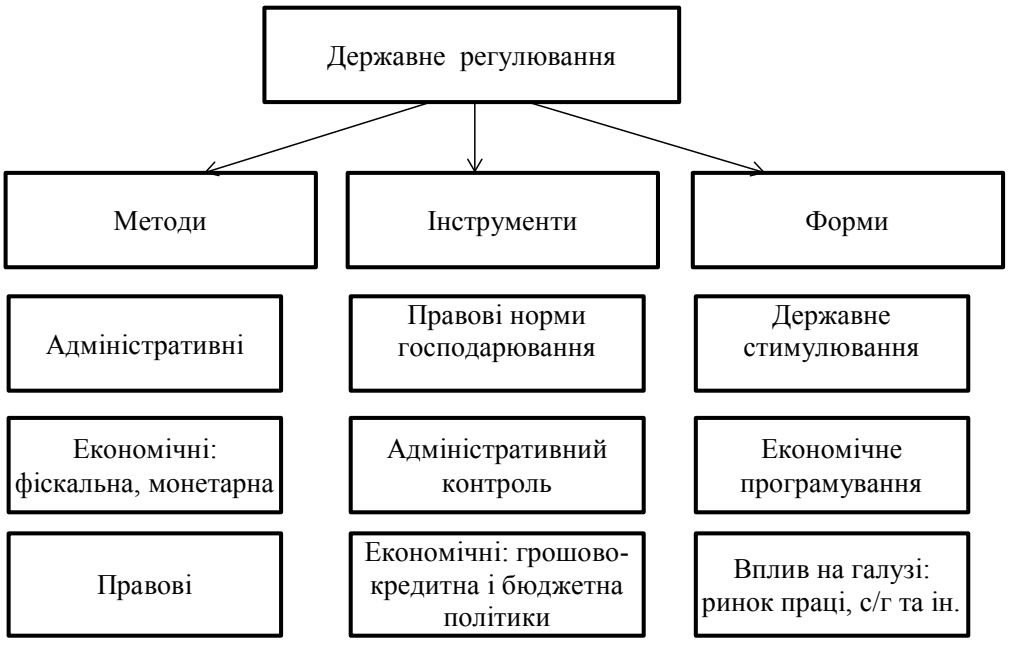

Рис. 1. Основні форми, методи та інструменти регулювання

1. Розподільча ефективність, яка засвідчує оптимальний рівень розподілу ресурсів економіки і факторів суспільного виробництва (праця, капітал, природні ресурси) для виробництва різних товарів і послуг.

2. Макроекономічна ефективність, яка визначається можливістю впливати як на поточний стан на ринку, так і на довгострокове зростання, в т.ч. і конкурентоспроможність економіки.

3. Інституціональна ефективність, що характеризується рівнем розвитку інститутів для забезпечення економічної безпеки (на всіх рівня та сферах діяльності) та якості нормативних актів, виправданих громадським благом з точки зору соціальних вигод.

Особливу роль відіграє державне регулювання економіки через такі важелі як оподаткування, однак механістична зміна кількості податків чи зниження ставок самі по собі не стимулюватимуть до економічного зростання без відповідності податкової системи ринковим умовам та потребам суспільства.

Взаємозв'язок між регулюванням і оподаткуванням як інструментів політики для обмеження ризику та загроз економічної безпеки держави через вплив зовнішніх екстерналій (негативних зовнішніх ефектів), так і внаслідок нестабільності світового фінансового ринку, характеризується надзвичайною мінливістю і потребує досягнення балансу між публічними і приватними інтересами.

Необхідність раціонального формування та реалізації державної економічної політики потребує врахування інтересів всіх учасників у сфері оподаткування. Процес оподаткування виступає одним з основних засобів державного регулювання економічних процесів, що обумовило розвиток податкового регулювання на основі застосування податкових інструментів з метою впливу держави на господарську поведінку платника податків для досягнення соціально-економічного ефекту.

Саме через оподаткування формуються засади для фінансування державних послуг, які мають покращувати інвестиційний клімат і сприяти досягненню інших соціальних цілей. Проте податкове регулювання може збільшувати відповідні ризики, в т.ч. і корупційні ризики через непередбачуваність, створюючи невизначеність чи збільшувати податкове навантаження для суб'єктів господарювання. Як засвідчує дослідження Світового банку, країни з низьким національним доходом застосовують більш інтенсивніше засоби податкового регулювання.

В сучасних умовах оподаткування виступає не тільки засобом отримання доходів для покриття витрат на фінансування зростаючих функцій держави, але і засобом пожвавлення економічного розвитку.

Оподаткування як засіб впливу держави на ринковий механізм регулювання економіки має стабілізувати державне регулювання економіки. Податкове регулювання як складова державного регулювання економічного зростання покращує соціальне забезпечення та інвестиційний клімат, а також продукує мінімізацію провалів ринку.

Державне регулювання за своїм змістом ґрунтується на такій економічній політиці, яка б виправдала узаконення прямого впливу держави в господарську діяльність у випадку провалу ринку, в т.ч. і збільшення податкового навантаження. Основними провалами ринку в податковій сфері виступають:

1. *Зовнішні екстерналії*. Негативні зовнішні ефекти та їх нівеляція в процесі виробництва або споживання можлива за рахунок оподаткування господарської діяльності для коригування дії негативних зовнішніх ефектів (податок Пігу). У випадку позитивних зовнішніх ефектів держава може дотувати діяльність суб'єктів господарювання, надаючи податкові їм пільги. Проте оподаткування як ефективний метод усунення зовнішніх екстерналій повинен сприяти вирішенню проблеми з точки зору суспільних витрат.

2. *Інформаційна асиметрія*. В Україні основним негативним чинником впливу інформаційної асиметрії виступає можливість застосовувати схеми ухилення від сплати податків, що обмежує функціонування держави та реалізації її функцій.

Інформаційна асиметрія може продукувати невизначеність податкового зобов'язання, що обумовлює виникнення податкових ризиків в наслідок ускладнення організаційно-правових форм суб'єктів господарювання та податкових відносин із фіскальними органами. Інформаційна асиметрія стримує досягнення принципу транспарентності та простоти в оподаткуванні, а, головне, виявляється у неповній обізнаності платників порядку виконання податкового зобов'язання платника податків. В цілому оподаткування має нівелювати виникнення інформаційних асиметрій через покращення адміністрування податків із реалізацією вищого рівня зручності сплати податків та спрощення виконання податкових зобов'язань.

3. *Трансакційні витрати/* Інформаційна асиметрія пов'язана із виникнення трансакційних витрат, що переважно характеризується витратами пошуку інформації та витратами опортунізму. Для зменшення витрат пошуку інформації як для платників податків, так і фіскальних органів удосконалюється інформаційне забезпечення адміністрування податків. Витрати опортуністичної поведінки можуть бути пов'язані із збільшенням державою податкової бази і посилення регуляторного впливу на господарські процеси. Опортунізм з боку фіскальних органів характеризується залежністю від них платників податків, тому для зниження загроз

опортуністичної поведінки необхідне удосконалення механізмів контролю і управління фіскальних органів.

4. *Монополія* як інструмент впливу чи досягнення суб'єктом за рахунок ринкової влади вищих фінансових результатів потребує заходів регулювання шляхом не тільки цінового регулювання (граничної ціни), але і оподаткування. Проте рівень оподаткування монополіста повинен визначатися визначається ціновою еластичністю попиту та виходити із найменшої можливості збільшити податкове навантаження на споживачів через підвищення ціни на продукцію.

Однак, окрім зазначених провалів ринку, які стримують економічний розвиток, також можуть бути також провали держави з боку регулювання фіскальними органами:

1. *Надмірна рента*. З одного боку підприємства можуть використовувати регулювання для протидії конкурентам, які входять на ринок, щоб отримати більший прибуток за рахунок економії на масштабі. З іншого боку органи влади можуть застосовувати надану владу для корупційних схем в обмін на відповідні рішення.

2. *Дискреційність управління*, що визначається дискреційними повноваженнями органу виконавчої влади, що допускає можливість вибору юридично допустимих рішень (наприклад за результатами податкової перевірки тощо).

3. *Низька інституціональна спадковість*, що створює додаткову невизначеність і ризик в досягненні поставлених раніше базових цілей при проведені податкової політики.

Оподаткування для держави виступає засобом покриття витрат для надання громадських послуг, проте для об'єктів оподаткування зменшує їх стимули для інвестування, тому постає потреба у досягненні балансу у податковому регулюванні для стимулювання економічного розвитку.

В цілому становлення податкових систем різни країн проходило у відповідних соціально-економічних та політичних умовах та характеризується основними теоріями та принципами оподаткування.

Теорія еквівалентності – згідно якої, держава оподатковує відповідно до отриманої вигоди від діяльності держави. Проте основними недоліками даної теорії виступають: складність оцінки між наданими послугами і отриманими вигодами.

Теорія вартості послуг, відповідно до якої держава стягує за фактичну вартість послуг, наданих населенню.

Теорія платоспроможності, що сприяє досягненню загальноприйнятого принципу справедливості в оподаткуванні та полягає в тому, що громадяни повинні платити державі податки відповідно до їх платоспроможності та враховує розподільний аспект. Згідно даної теорії така концепція в оподаткування називається «горизонтальна рівність» і ґрунтується на принципі оподатковуватися в рівній мірі.

Проте існує концепція «вертикальної справедливості» в оподаткуванні, яка ґрунтується на різному оподаткуванні, оскільки при вищих доходах (або більшої платоспроможності) рівень оподаткування зростає і навпаки, що характеризується прогресивним оподаткуванням. Наведені теорії оподаткування обумовлюють формування відповідної податкової системи держави, яка ґрунтується на таких основоположних принципах.

Принцип соціальної справедливості. Теорії оподаткування не зводяться тільки до збільшення податкових надходжень до бюджету, але також зосереджені на досягненні соціальної справедливості. Саме досягнення принципу справедливості пов'язано із пропорційністю внесків доходам чи прибуткам, які отримують платники податків від отриманих вигод, що надає їм держава, а з іншого боку - пропорційно відповідній платоспроможності.

Принцип максимальної соціальної переваги. В подальших дослідженнях теорія платоспроможності була розвинена принципом максимальної соціальної переваги, що ґрунтується на збалансуванні соціальних переваг державних витрат і сплати податків.

Принцип продуктивності податків. В подальшому оподаткування розглядалося з позиції продуктивності, що визначалось отриманням мінімально необхідним доходом бюджету для виконання державою своїх функцій, щоб виправдати накладення податку. В даному випадку ключовим виступає можливість генерувати все більшу податкову базу від прибутків для покриття зростаючих витрат держави , що і характеризує податки як продуктивними, але за умови сприятливого впливу на виробничу діяльність всіх суб'єктів господарювання не в короткостроковій, а довгостроковій перспективі.

Принцип адаптивності податкової системи. З урахуванням перманентних змін в національній економіці, податкова система повинна бути адаптивна до таких змін та відповідати на потреби держави.

Принцип транспарентності та простоти. Податкове законодавство має бути логічним і не створювати незручності для платників податків, що передбачає прозоре податкове адміністрування, а головне податкова система має бути прогнозована.

Принцип податкової нейтральності. Податкове законодавство не повинно спотворювати вплив податків на функціонування національної економіки з одного боку, а з іншого – призводити до нераціонального розміщення ресурсів.

Принцип стимулювання економічного зростання. Податкова політика повинна стимулювати

економічне зростання, а не стримувати, через фіскальний тиск та мобілізацію достатніх податкових надходжень, зростання інвестицій, обсягів промислового виробництва.

Проте розкритті наведених принципів оподаткування варто враховувати, що однотипних податкових системи не може існувати, оскільки напрями економічне зростання різних країн відрізняються із-за соціально-економічних, природно-рекреаційних і політико-правових умов їх функціонування. Відмінності у функціонуванні податкових систем розвинутих країн характеризуються стимулюванням до економічного зростання на основі застосування, в першу чергу, принципів соціальної справедливості та стимулювання економічного зростання. В країнах, що розвиваються основним виступає принцип продуктивності податків, оскільки присутнє суттєва не рівність доходів, тому може виникнути на відповідному етапі розвитку держави протиріччя між продуктивністю та соціальною справедливістю.

Податкове регулювання, до об'єктів якого відносяться соціально-економічні процеси, є важливою та ефективною складовою державного регулювання економічного зростання. Цей термін широко використовується в наукових колах, як один з елементів підґрунтя понятійного апарату сучасної податкової теорії, проте єдності щодо його розуміння досі в наукових колах немає. Для визначення власного підходу до бачення категорії «податкове регулювання», розглянемо погляди сучасних науковців до трактування цього терміну, що подаються у економічній літературі.

Слід зауважити, що у глосарії бюджетних термінів є визначення поняття «податкового регулювання» як окремої категорії. Податкове регулювання представлено як «сукупність мір непрямого впливу держави на розвиток виробництва шляхом зміни норми вилучення до бюджету за рахунок пониження або підвищення загального рівня оподаткування: ставки прямого індивідуального прибуткового податку, податку на прибуток підприємств, непрямих податків» [1].

Економічна енциклопедія трактує податкове регулювання як «заходи цілеспрямованого економічного законодавчого впливу держави на виробничо-економічні, соціальні процеси через систему регульованого оподаткування: зміна видів податків, податкових ставок; надання податкових пільг; регулювання загального рівня оподаткування, відрахувань у бюджет» [2]. Сухарев А.Н. розглядає податкове регулювання як «заходи непрямого впливу на економіку, економічні та соціальні процеси шляхом зміни виду податків, податкових ставок, встановлення податкових ставок і пільг, підвищення або зниження загального рівня оподаткування і відрахувань до бюджету» [3].

Економічний словник Завадського Й.С., Осовської Т.В. та Юшкевич О.О. визначає податкове регулювання як «сукупність заходів непрямого впливу держави на розвиток виробництва шляхом зміни норм вилучення в бюджет за рахунок зниження або підвищення загального рівня оподаткування, різноманітних спеціальних податкових пільг, які заохочують до ділової активності в окремих сферах або регіонах» [4].

Проте, окремі наукові праці містять певні дослідження щодо цього.

Так, Мельник А. Ф., Васіна А.Ю., Желюк Т.Л., Попович Т.М. надають визначення податкового регулювання як «діяльності держави у сфері встановлення, правового регламентування та організації стягнення податків і податкових платежів» [5]. Вони вважають, що «механізм податкового регулювання полягає в маніпулюванні податками і податковими ставками. Шляхом збільшення або зменшення загальної маси податкових надходжень, зміни форм оподаткування та податкових ставок і тарифів, звільнення від оподаткування окремих галузей та видів діяльності, територій, груп населення держава може впливати на темпи економічного зростання. Використовуючи ті чи інші податкові пільги, держава регулює пропорції в економічній структурі, впливає на стан і динаміку розвитку продуктивних сил, а також на реалізацію національного продукту, темпи нагромадження капіталу і технічне оновлення виробничого потенціалу країни» [5].

Старостенко Г.Г., Онишко С.В., Поснова Т.В. вважають, що «податкове регулювання полягає в перерозподілі державними органами доходів та фінансових ресурсів з метою забезпечення грошовими коштами, фінансовими ресурсами тих осіб, організацій, установ, галузей, секторів і сфер економіки, у яких існує доцільна, суспільно визнана потреба в ресурсах» [6].

Заслуговує на увагу підхід Литвиненко Я.В. та Якушик І.Д., які стверджують, що «податкове регулювання являє собою комплекс практичних дій щодо розробки загальної структури доходної частини бюджетів різних рівнів і здійснюється з метою досягнення оптимальної системи оподаткування в державі» [7]. Вони розрізняють податкове регулювання на державному рівні та на рівні підприємства. Водночас вони вважають, що «на державному рівні під податковим регулюванням слід розуміти якісні зміни податкової політики країни та проведення таких податкових дій, які дозволяють досягти повноту та своєчасність сплати податкових платежів» [7]. Серед методів податкового регулювання особливе значення автори надають групуванню їх по двох напрямках: надання пільг по податкових платежах та застосування різних штрафних санкцій.

Серед визначень поняття податкового регулювання економічного розвитку держави слід відзначити позицію Сусіденко В.Т. та Нікітішин А.О., які розглядають податкове регулювання як «сукупність відносин фінансового характеру, що виникають при використанні регулюючими інституціями юридично визначеного податкового інструментарію, маючи на меті досягнення бажаної та зміну діючої поведінки платників податків, що дозволяє досягти в довгостроковій перспективі певних цілей соціально-економічного розвитку суспільства або ж у короткостроковій - бажаної поведінки платників податків» [8]. Вони класифікують податкове регулювання за наступними рівнями: міжнародний рівень, макрорівень, мезорівень, мікрорівень, нанорівень, та стверджують, що регулювання останнім часом еволюціонувало від локального: в межах окремих країн (макроекономічний рівень) чи галузей народного господарства (мезорівень), до глобального застосування (міжнародний рівень), значно розширився інструментарій та зросли ефекти його впливу на мікро- та нанорівнях.

Заєць Н.Е. вважає податкове регулювання «одним з найбільш динамічних й мобільних елементів податкового механізму й сфери державного податкового менеджменту, де його основу складає система економічних заходів оперативного втручання у хід виконання податкових зобов'язань» [9]. Жарко Р.П. називає податковим регулюванням «комплекс дій державних органів, спрямованих на зміну параметрів податкової системи та податкового механізму з метою досягнення певних соціальних та економічних цілей» [10].

На думку Іванова Ю., під податковим регулюванням слід розуміти «свідомий, активний та цілеспрямований вплив держави на учасників економічних відносин за допомогою засобів та інструментів податкової політики з метою досягнення бажаних соціально-економічних результатів» [11]. Аналіз економічної літератури дозволяє дійти висновку, що в поглядах сучасних дослідників теорії оподаткування щодо трактування категорії «податкове регулювання» принципових відмінностей у розумінні цього терміну немає. Отож, проведений понятійно-категоріальний аналіз дозволив зробити такі висновки щодо поняття «податкове регулювання».

По-перше, податкове регулювання є одним з основних елементів державного податкового менеджменту, який передбачає використання державними органами юридично закріплених податкових інструментів з метою досягнення певних соціальних та економічних цілей. Це - механізм реалізації регулюючої функції податків, який представляє собою свідоме використання податків як комплексу стимулів і стримувань поведінки суб'єктів податкового процесу для зміни структури економіки. Конкретні соціальні та економічні цілі, які мають бути досягнуті, на кожному етапі розвитку держави визначаються економічними, політичними, соціальними, правовими та іншими факторами.

По-друге, податкове регулювання – це комплекс дій, або процес, на відміну від регулюючої функції податків, яка представляє собою явище.

По-третє, податкове регулювання - це сукупність відносин фінансового характеру, що виникають між учасниками податкового процесу. Податкове регулювання має створити для суб'єктів господарювання сприятливе податкове середовище, яке не завдасть шкоди для їх конкурентоспроможності та забезпечить їх сталий розвиток. Отже, податкове регулювання має бути спрямоване на стимулювання економічного зростання держави.

Неоднозначність трактувань дозволяє нам представити свою точку зору на категорію «податкове регулювання». На нашу думку, найбільш обґрунтованим є наступне трактування. Податкове регулювання – це комплекс дій в рамках економічних відносин, які виникають в процесі оподаткування між його учасниками та реалізуються шляхом впливу державних органів на суб'єктів господарювання з використанням податкових інструментів для стимулювання економічного зростання держави.

Висновки з проведеного дослідження. Податкове регулювання, до об'єктів якого відносяться соціально-економічні процеси, є важливою та ефективною складовою державного регулювання економічного зростання. Державне стимулювання економічного зростання направлені на створення та підтримку організаційно-правових умов сталого функціонування інститутів, покликаних забезпечувати реалізацію напрямів розвитку народного господарства в умовах недосконалої конкуренції (монополія, узгоджені дії) та антиконкурентних дій органів влади (бюрократія, корупція). Обґрунтовано, що державне регулювання за своїм змістом ґрунтується на такій економічній політиці, яка б виправдала узаконення прямого впливу держави в господарську діяльність у випадку провалу ринку, в т.ч. і збільшення податкового навантаження.

З урахуванням наведених ознак податкового регулювання далі буде проведено дослідження регулюючих властивостей податків та впливу податкової політики на стимулювання економічного розвитку в контексті світового досвіду, а також оцінки ефективності податкового регулювання стимулювання економічного зростання держави.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Глоссарий бюджетных терминов. [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.budgetrf.ru
2. Словопедія. Економічна енциклопедія. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://slovopedia.org.ua/38/53407/382948.html
3. Сухарєв А.Н. Економічний словник, 2008. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://epi.cc.ua/nalog-27529.html
4. Осовська Г. В., Юшкевич О. О., Завадський Й. С. Економічний словник. К. 2009. 358 с.
5. Мельник А.Ф. Національна економіка: Навч. посіб. К.: Знання, 2011. 463 с.
6. Старостенко Г.Г., Онишко С.В., Поснова Т.В. Національна економіка: навч. посіб. К. 2011. 432 с.
7. Литвиненко Я.В., Якушик І. Д.. Податкове регулювання як складова податкового менеджменту. Наукові записки. Серія «Економіка». Випуск 10. Фінансова система України. Частина 1. 2008. С. 141-147.
8. Сусіденко В.Т., Нікітішин А.О. Сучасна сутність і архітектоніка податкового регулювання розвитку суспільства. Актуальні проблеми економіки. -2012. № 1. С. 234-242.
9. Заяц Н.Е. Теория налогов. Мн.: БГЭУ. 2002. 220 с.
10. Жарко Р.П. Теоретико-методичні засади удосконалення податкового регулювання підприємницької діяльності. Автореф. дис. ...канд. екон. наук. К. 2006. 24 с.
11. Іванов Ю. Функції податків та податкове регулювання. Формування ринкової економіки в Україні. 2009. Вип. 19. С. 36-43.

REFERENCES:

1. Glossarij bjudzhetnyh terminov [Glossary of budget terms]. URL: www.budgetrf.ru (in Russian)
2. Slovopedija. Ekonomichna encyklopedija [Economical encyclopedia.] URL: http://slovopedia.org.ua/38/53407/382948.html (in Ukrainian)
3. Suharjev A.N. Ekonomichnyj slovnyk. [Economic Dictionary]. 2008. URL: http://epi.cc.ua/nalog-27529.html (in Ukrainian)
4. Osovs'ka G. V., Jushkevych O. O., Zavads'kyj J. S. Ekonomichnyj slovnyk [Economic Dictionary]. K. 2009. 358 p. (in Ukrainian)
5. Mel'nyk A.F. Nacional'na ekonomika [National Economy]. K.: Znannya, 2011. 463 p. (in Ukrainian)
6. Starostenko G.G., Onyshko S.V., Posnova T.V. Nacional'na ekonomika [National economy].K. 2011. 432 p. (in Ukrainian)
7. Lytvynenko Ja.V., Jakushyk I. D. Podatkove reguljuvannja jak skladova podatkovogo menedzhmentu [Tax regulation as a component of tax management nt]. Naukovi zapysky. Serija «Ekonomika». Vypusk 10. Finansova systema Ukrai'ny. Chastyna 1. 2008. pp. 141-147. (in Ukrainian)
8. Susidenko V.T., Nikitishyn A.O. Suchasna sutnist' i arhitektonika podatkovogo reguljuvannja rozvytku suspil'stva [Modern essence and architectonics of tax regulation of the development of society]. Aktual'ni problemy ekonomiky. -2012. № 1. S. 234-242. (in Ukrainian)
9. Zajac N.E. Teorija nalogov [Theory of taxes]. Mn. : BSEU. 2002. 220 p.
10. Zharko R.P. Teoretyko-metodychni zasady udoskonalennja podatkovogo reguljuvannja pidpryjemnyc'koi' dijal'nosti. [Theoretical and methodological principles of improvement of tax regulation of entrepreneurial activity]. Author's abstract. dis ... Candidate econ sciences K. 2006. 24 p.
11. Ivanov Ju. Funkcii' podatkiv ta podatkove reguljuvannja [Functions of taxes and tax regulation]. Formation of a market economy in Ukraine. 2009. Vol. 19. pp. 36-43.